

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2024/203/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.open.audit.mn
Архангай аймаг
2023 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn
Гэрээгээр аудит гүйцэтгэсэн:
Бизкон аудит ХХК Архангай аймаг дахь салбар
Ахлах аудитор Ч.Анхбаяр
Утас: 8511-6555
Цахим хаяг: ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
Асуудлыг онцолсон хэсэг	Error! Bookmark not defined.
Аудитын гол асуудал	Error! Bookmark not defined.
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	10
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	12
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	12
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	13
3.5.3 Нэмэлт төсөв.....	15
3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл.....	15
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	15
4.1 Ерөнхий зүйл.....	15
4.2 Материаллаг байдал.....	15
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	16
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	16
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд.....	Error! Bookmark not defined.
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	17
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	17
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	17
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМГ	Эрүүл мэндийн газар
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangaiaudit@gov.mn

2024.02.25 № 110
танай _____ -ны № _____ -т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН БАТЦЭНГЭЛ
СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
ДАРГА П.БАТДОРЖ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Батцэнгэл сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Батцэнгэл сумын ЭМТ нь тайлант онд ЭМЯ-аас хандив тусламжаар 26,671.7 мянган төгрөгийн бараа материал, 14,206.9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авсныг санхүүгийн тайланд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу тус байгууллагын албан хаагчдын үндсэн цалинг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс шинэчлэн баталсан байна. Үүнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 14 хувиар өссөн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 6 үндсэн зорилтын хүрээнд 41 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг Батцэнгэл сумын Засаг даргаас 90.0 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	115,715,694.63	152,751,260.08
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	156,522.62	31,225,160.58
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	156,522.62	31,225,160.58
3121	Төгрөг	156,522.62	31,225,160.58
31211	Төрийн сангийн харилцах	156,522.62	31,225,160.58
33	АВЛАГА	-	12,298,601.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	12,298,601.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	115,559,172.01	109,227,498.50
351	Түүхий эд материал	62,653,637.46	54,013,453.97
35130	Эм боох материал	62,653,637.46	54,013,453.97
354	Хангамжийн материал	52,905,534.55	55,214,044.53
35410	Бичиг хэргийн материал	243,400.00	288,400.00
35420	Аж ахуйн материал	42,121,018.69	44,514,158.69
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	10,079,545.84	10,079,545.84
35440	Түлш, шатах тослох материал	324,127.50	250,000.00
35460	Хүнсний материал	137,442.52	81,940.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	623,128,354.11	591,114,680.82
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	623,128,354.11	591,114,680.82
392	Биет хөрөнгө	600,239,354.11	568,525,680.82
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	464,685,955.06	464,685,955.06
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-37,832,408.73	-46,802,692.65
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	173,952,700.00	173,952,700.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-168,562,315.00	-170,522,455.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	253,902,374.56	281,572,246.76
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-99,109,991.39	-143,528,223.36
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	16,111,974.55	16,111,974.55
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,908,975.42	-6,943,825.06
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	950,000.00	950,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-949,959.52	-949,999.48
393	Биет бус хөрөнгө	22,889,000.00	22,589,000.00
39301	Програм хангамж	1,500,000.00	1,500,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,125,000.00	-1,425,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	22,514,000.00	22,514,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	738,844,048.74	743,865,940.90
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	738,844,048.74	743,865,940.90
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	738,844,048.74	743,865,940.90
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	225,666,814.98	225,666,814.98
51101	Өмч: - төрийн	225,666,814.98	225,666,814.98
512	Хуримтлагдсан үр дүн	408,006,021.00	413,027,913.16
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	408,006,021.00	408,006,021.00
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	5,021,892.16
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	105,171,212.76	105,171,212.76
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	738,844,048.74	743,865,940.90

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	728,171,384.96	760,118,008.79
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	129,446,184.96	41,898,310.26
120	Нийтлэг татварын бус орлого	129,446,184.96	41,898,310.26
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	129,446,184.96	1,019,680.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	1,019,680.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Үндсэн хөрөнгө	63,898,555.00	14,206,872.20
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого Бараа материал	65,547,629.96	26,671,758.06
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	598,725,200.00	718,219,698.53
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	18,500,000.00	22,640,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	18,500,000.00	22,640,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	580,225,200.00	695,579,698.53
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	580,225,200.00	695,579,698.53
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	720,807,109.22	755,096,116.63
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	720,807,109.22	755,096,116.63
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	693,807,019.47	753,794,693.30
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	405,097,306.08	455,674,817.00
210101	Үндсэн цалин	271,096,075.88	283,222,258.00
210102	Нэмэгдэл	106,223,485.30	139,316,841.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,958,782.90	4,632,698.00
210104	Урамшуулал	23,818,962.00	28,503,020.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	46,290,527.00	56,898,834.37
210201	Тэтгэврийн даатгал	31,482,714.28	39,239,347.96
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,703,778.00	4,761,000.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,015,682.67	3,808,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	642,912.19	952,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,445,439.86	8,136,986.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,524,160.25	19,056,804.17
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,436,063.58	4,255,422.00
210302	Түлш, халаалт	14,012,096.67	12,862,276.17
210303	Цэвэр, бохир ус	1,076,000.00	1,939,106.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	49,160,076.90	39,647,724.00

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210401	Бичиг хэрэг	4,961,200.00	4,508,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	18,064,962.50	15,211,089.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,062,000.00	3,352,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн усгал, ариугал	257,990.00	247,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	22,163,924.40	16,328,235.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	650,000.00	-
2105	Нормативт зардал	115,968,224.20	106,104,784.27
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	101,230,764.72	95,238,286.55
210502	Хоол, хүнс	11,481,959.48	8,146,907.72
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,255,500.00	2,719,590.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,293,000.00	3,435,100.00
210604	Урсгал засвар	4,293,000.00	3,435,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,000,000.00	1,884,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,000,000.00	1,884,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,391,300.00	1,856,184.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	950,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	4,306,100.00	100,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	85,200.00	150,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	-	656,184.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	49,082,425.04	69,236,445.49
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,888,000.00	9,552,900.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	42,194,425.04	59,683,545.49
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	27,000,089.75	1,301,423.33
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	27,000,000.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	27,000,000.00	-
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	89.75	1,301,423.33
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	89.75	1,301,423.33
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	7,364,275.74	5,021,892.16
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	7,364,275.74	5,021,892.16

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>659,807,100.00</u>	<u>706,940,777.53</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	-	1,019,680.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	-	1,019,680.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	-	1,019,680.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	1,019,680.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	659,807,100.00	705,921,097.53
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	61,081,900.00	-
131107	Нэмэлт санхүүжилт	61,081,900.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	18,500,000.00	22,640,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	18,500,000.00	22,640,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	580,225,200.00	683,281,097.53
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	580,225,200.00	683,281,097.53
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>644,500,977.38</u>	<u>662,409,139.57</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	644,500,977.38	662,409,139.57
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	617,500,887.63	661,107,716.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	405,097,306.08	462,274,817.00
210101	Үндсэн цалин	271,388,318.88	289,822,258.00
210102	Нэмэгдэл	105,931,242.30	139,316,841.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,958,782.90	4,632,698.00
210104	Урамшуулал	23,818,962.00	28,503,020.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	46,290,527.00	56,898,834.37
210201	Тэтгэврийн даатгал	31,482,714.28	39,239,347.96
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,703,778.00	4,761,000.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,963,041.80	3,808,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	695,553.06	952,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,445,439.86	8,136,986.41
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,449,910.25	18,982,676.67
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,436,063.58	4,403,571.00
210302	Түлш, халаалт	13,586,246.67	12,639,999.67
210303	Цэвэр, бохир ус	1,427,600.00	1,939,106.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,413,103.40	32,956,064.00
210401	Бичиг хэрэг	4,670,400.00	4,250,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,488,635.00	14,353,359.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,062,000.00	3,302,000.00

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210404	Ном, хэвлэл	30,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,180,120.00	422,830.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,981,948.40	10,627,875.00
2105	Нормативт зардал	90,038,100.90	71,635,640.20
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	73,225,390.90	59,494,800.00
210502	Хоол, хүнс	11,149,747.00	8,390,540.20
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,662,963.00	3,750,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,027,900.00	5,066,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,016,000.00	736,700.00
210604	Урсгал засвар	7,011,900.00	4,329,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,000,000.00	1,884,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,000,000.00	1,884,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,391,300.00	1,856,184.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	950,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	4,306,100.00	100,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	85,200.00	150,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	-	656,184.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,792,740.00	9,552,900.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,792,740.00	9,552,900.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	27,000,089.75	1,301,423.33
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	27,000,000.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	27,000,000.00	-
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	89.75	1,301,423.33
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	89.75	1,301,423.33
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>15,306,122.62</u>	<u>44,531,637.96</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	15,149,600.00	13,463,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	15,149,600.00	13,463,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	15,149,600.00	13,463,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	15,149,600.00	13,463,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-15,149,600.00</u>	<u>13,463,000.00</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	156,522.62	31,068,637.96
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	156,522.62
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	156,522.62	31,225,160.58

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	225,666,814.98	105,171,212.76	-269,756,127.74	61,081,900.00
Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	677,762,148.74	677,762,148.74
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	225,666,814.98	105,171,212.76	408,006,021.00	738,844,048.74
2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	225,666,814.98	105,171,212.76	408,006,021.00	738,844,048.74
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	225,666,814.98	105,171,212.76	408,006,021.00	738,844,048.74
Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	5,021,892.16	5,021,892.16
2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	225,666,814.98	105,171,212.76	413,027,913.16	743,865,940.90

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	724,758,700.00	674,570,716.24	50,187,983.76	93.08
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	724,602,200.00	662,409,139.57	62,193,060.43	91.42
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	724,602,200.00	661,107,716.24	63,494,483.76	91.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	494,250,400.00	462,274,817.00	31,975,583.00	93.53
210101	Үндсэн цалин	269,083,000.00	289,822,258.00	20,739,258.00	107.71
210102	Нэмэгдэл	135,692,700.00	139,316,841.00	-3,624,141.00	102.67
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	4,632,698.00	-4,632,698.00	0.00
210104	Урамшуулал	48,976,500.00	28,503,020.00	20,473,480.00	58.20
210105	Гэрээт ажлын хөлс	40,498,200.00	0.00	40,498,200.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	62,540,700.00	56,898,834.37	5,641,865.63	90.98
210201	Тэтгэврийн даатгал	43,495,700.00	39,239,347.96	4,256,352.04	90.21
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,761,000.00	4,761,000.00	0.00	100.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,808,800.00	3,808,800.00	0.00	100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	952,700.00	952,700.00	0.00	100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,522,500.00	8,136,986.41	1,385,513.59	85.45
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	20,140,000.00	18,982,676.67	1,157,323.33	94.25
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,560,000.00	4,403,571.00	1,156,429.00	79.20
210302	Түлш, халаалт	12,640,000.00	12,639,999.67	0.33	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,940,000.00	1,939,106.00	894.00	99.95
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,824,300.00	32,956,064.00	2,868,236.00	91.99
210401	Бичиг хэрэг	4,250,000.00	4,250,000.00	0.00	100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,764,300.00	14,353,359.00	1,410,941.00	91.05
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,310,000.00	3,302,000.00	8,000.00	99.76

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,350,000.00	422,830.00	927,170.00	31.32
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,150,000.00	10,627,875.00	522,125.00	95.32
2105	Нормативт зардал	72,895,900.00	71,635,640.20	1,260,259.80	98.27
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	59,494,800.00	59,494,800.00	0.00	100.00
210502	Хоол, хүнс	9,650,800.00	8,390,540.20	1,260,259.80	86.94
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,750,300.00	3,750,300.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	20,100,000.00	18,529,600.00	1,570,400.00	92.19
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,849,700.00	12,849,700.00	0.00	100.00
210604	Урсгал засвар	7,250,300.00	5,679,900.00	1,570,400.00	78.34
2107	Томилолт, зочны зардал	4,384,500.00	1,884,000.00	2,500,500.00	42.97
210702	Дотоод албан томилолт	4,384,500.00	1,884,000.00	2,500,500.00	42.97
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,950,000.00	1,856,184.00	93,816.00	95.19
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	950,000.00	950,000.00	0.00	100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	100,000.00	100,000.00	0.00	100.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	150,000.00	150,000.00	0.00	100.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	750,000.00	656,184.00	93,816.00	87.49
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,672,900.00	9,552,900.00	3,120,000.00	75.38
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,672,900.00	9,552,900.00	3,120,000.00	75.38
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	724,758,700.00	705,639,354.20	19,119,345.80	97.36
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	22,640,000.00	21,338,576.67	1,301,423.33	94.25
132001	Орон нутгийн төсвөөс	22,640,000.00	21,338,576.67	1,301,423.33	94.25
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	700,942,600.00	683,281,097.53	17,661,502.47	97.48
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	700,942,600.00	683,281,097.53	17,661,502.47	97.48
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,176,100.00	1,019,680.00	156,420.00	
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,019,600.00	1,019,680.00	-80.00	100.01
	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	156,500.00			
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		156,522.62	-156,522.62	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		31,225,160.58	31,225,160.58	
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	26	26	-	100
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21	21	-	100
620003	Үйлчлэх ажилтан	4	4	-	100

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 444,332.4 мянган төгрөгийн 1 алдаа илэрснийг залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- Цалингийн журналын бичилтийг шалгахад 1-12 сарын 444,332.4 мянган төгрөгийн олговол зохих цалингийн дүнгээр цалингийн зардлын данс руу бичилт хийгээгүй, цалингийн суутгалуудаас зардал бичилт хийсэн

Аудитаар нийт 4,665.0 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрсэнд зөрчлийг таслан зогсоох албан шаардлага, 1 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Аудитаар илэрсэн 4,665.0 мянган төгрөгийн зөрчлөөс залруулагдаагүй 2 зөрчилтэй асуудал нь гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 5,075.6 мянган төгрөгөөс бага байгаа тул **Өөрчлөлтгүй** дүгнэлт өглөө.

3.1 Албан шаардлага

3.1.1 Эдийн засгийн ангиллаар хоолны хөнгөлөлт дансанд төсөв хуваарилагдаагүй байхад тайлант онд ажилтнуудад нэг өдрийн 1000 төгрөгөөр тооцож хоол унааны хөнгөлөлтөд нийт 4,665.0 мянган төгрөг олгосон байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-т "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Сангийн сайдын 2021 оны 10 сарын 29-ний өдрийн 190 дүгээр тушаалын хавсралтаар баталсан "Зардлын эдийн засгийн ангилал"-ын 210103-Унаа хоолны хөнгөлөлт гэсэн эдийн засгийн ангилалд "Төрийн албан хаагчид нөхөх төлбөр олгох журамд заасны дагуу ажилдаа ирэх, буцахад нийтийн тээврийн унааны зардлыг 50 хувийг олгох, мөн өдрийн хоолны хөнгөлөлтийг энэ ангилалд бүртгэнэ", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1-д "Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална", 4.1.3.үр ашигтай байх;" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг таслан зогсоох байх албан шаардлага хүргүүллээ

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цалингийн журналын бичилт буруу	1	444,332.4			1	444,332.4	1	444,332.4				
Дүн	1	444,332.4			1	444,332.4	1	444,332.4				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс				
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж	Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага	Хууль, хяналтын байгууллагад

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЭМТ-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

											шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Батлагдаагүй зардлыг цалингаас сангаас зарцуулсан	1	4,665.0			1	4,665.0						
Дүн	1	4,665.0			1	4,665.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Мэдээлэл дутуу байршуулсан	1	0					1	0
Дүн	1	0					1	0

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.